

182 szervezet felhívása a kelet-közép-európai régió - magyar; bolgár, cseh, lengyel, román és szlovák - kormányfőihez az október 15-16-i Európai Tanácsülés előtt

Orbán Viktor miniszterelnök, Miniszterelnöki Kabinetiroda

Tisztelt Miniszterelnök úr!

Ezzel a felhívással az Európai Tanács 2020. október 15-16-i, az európai éghajlatvédelmi vállalások és gazdaságaink zöld helyreállítása, fellendítése szempontjából meghatározó ülése előtt szeretnénk Önhöz fordulni.

Közös történelmünk, különösen az elmúlt évtizedek közös múltjának köszönhetően Közép- és Kelet-Európa országai hasonló gazdasági és környezeti kihívásokkal néznek szembe. Ilyen például a posztszocialista nehézipar összeomlásának öröksége, vagy az olyan szerkezeti átalakítások jelentős beruházási igénye, többek között az energiaátmenet végrehajtására, amelyek révén a Párizsi Megállapodásnak megfelelő, ambiciózus éghajlatvédelmet lehet megvalósítani. Még ha országaink eltérő válaszokat is adnak a COVID-19 okozta válság kezelésére és az európai zöld megállapodásra, társadalmaink alapvető érdeke nagyon hasonló.

A járvány elmúlt hat hónapjában polgárok, szakértők, tudósok, civil társadalmi szereplők és művészek százezrei szorgalmazták a gazdasági, társadalmi, erkölcsi megújulást olyan közös emberi és európai értékek mentén, mint az éghajlat-tudatosság, nemzeti és európai szinten. **Néhány ilyen kezdeményezést ld. e levél 1. mellékleteként.**

Ezzel a felhívással megerősítjük e korábbi társadalmi kezdeményezéseket és felhívjuk a figyelmet, hogy az uniós költségvetés tervezésének és elköltésének – különösen az országaink fejlesztésében döntő súlyú EU Kohéziós Politika¹, de hasonlóan a Helyreállítási és Rugalmassági Eszköz illetve a Méltányos Átállási Alap tekintetében – éghajlatbarátnak kell lennie, és elő kell segítenie a klímasemlegességig való átállást, a régió társadalmi és gazdasági érdekeivel összhangban. A klímasemlegességet Magyarország a régióban egyik elsőként a klímavédelemről szóló nemzeti törvényben (2020.évi XLIV.) rögzítette 2050-es célként. A hazánkba érkező uniós közpénzeknek ennek megvalósítását kell szolgálniuk, hogy igazán "klíma-bajnokok" lehessünk.

Ebben az évtizedben kulcsfontosságú intézkedéseket szükséges meghozni, hogy a közeljövőben elkerülhessük az éghajlatváltozás egyre erősödő káros hatásait, melyek már most mélyen sújtják régióinkat. Az éghajlati válsággal összefüggő más környezeti kihívásokat (biológiai sokféleség csökkenése, vízmennyiségi- és minőségi problémák) együtt kell kezelni, hogy időben és érdemben gondoskodhassunk az emberek és a természet védelméről.

---

¹ A hazai közberuházások több mint 50%-át EU Kohéziós alapból finanszírozták : <https://cohesiondata.ec.europa.eu/Other/-of-cohesion-policy-funding-in-public-investment-p/7bw6-2dw3>

Csak az éghajlatvédelmi intézkedések fokozásával tudjuk elkerülni a legsúlyosabb szélsőséges időjárási hatásokat, például a terméshozamok jelentős csökkenését, a vízellátási problémákat, az egyre gyakoribb és erősebb hőhullámokat, amelyek európai szinten évi kb. 175 milliárd EUR veszteséget okoznak (a földfelszín 3°C fokos felmelegedésénél). Hazánkban e károk a GDP több százalékát is elérhetik.²

Riasztóan messze vagyunk Párizsi Megállapodás céljától, hogy a globális éghajlatváltozást a 1,5°C-os kritikus küszöbön belül tartsuk. A jelenlegi politikákkal, vállalásokkal 3-4 Celsius-fokos felmelegedés felé tartunk. Ezért kulcsfontosságú, hogy az EU és tagállamai teljes mértékben teljesítsék a Párizsi Megállapodás szerinti kötelezettségvállalásaikat.

Nem állíthatjuk talpra gazdaságunkat úgy, hogy elmélyítjük a többi, minket sújtó válságot. Olyan reformokra és szabályozásra van szükségünk, amelyek egyszerre képesek hatékonyan kezelni a gazdasági, egészségügyi és éghajlati válságokat. A közép-európai régió ebben a folyamatban nem maradhat le, országainkban - Bulgáriában, Csehországban, Magyarországon, Lengyelországban, Romániában és Szlovákiában - jelentős és növekvő támogatottságot élveznek a jelenlegieknél ambiciózusabb éghajlatvédelmi intézkedések, illetve a váltás egy környezetileg-társadalmilag fenntarthatóbb gazdasági modellre.

Az Európai Tanács október 15-16-i ülése napirendjére tűzte az EU 2030-as éghajlatvédelmi célja erősítésének kérdését. A tagállamok jelenleg készítik nemzeti helyreállítási és rugalmassági reformterveiket, valamint az EU-alapok költségének nemzeti terveit (partnerségi megállapodás és operatív programok). A mostani döntéseknek hosszú távú hatásai lesznek, most lehet érdemi éghajlatvédelmi vállalásokat tenni.

Mi, mint a közép- és kelet-európai embereket képviselő civil szervezetek, progresszív cégek és vállalkozások, helyi és regionális kezdeményezések, valamint a tudomány képviselői felhívjuk Önt, hogy a közérdeket képviselve segítse elő a méltányos és tisztességes zöld gazdasági helyreállítást, amely:

- biztosítja, hogy az EU éghajlatvédelmi intézkedései összhangban legyenek a Párizsi Megállapodás 1,5 °C-os céljával. Ehhez az EU 2030-as kibocsátáscsökkentési célját legalább 65%-ra kell emelni (az 1990-es szinthez viszonyítva)
- ütőképesebbé teszi és összhangba hozza az európai zöld megállapodást, az uniós költségvetést, és a tagállamok helyreállítási és éghajlatvédelmi terveit azáltal, hogy az uniós adófizetők pénze és a közpénzes beruházások a lehető legnagyobb mértékben támogassák az éghajlatvédelmet;
- erősíti a társadalmi igazságosságot az éghajlati- és más ökológiai-gazdasági válságok elleni küzdelemmel egyidejűleg;

---

² JRC (2020). Climate change impacts and adaptation in Europe (PESETA IV). <https://ec.europa.eu/jrc/en/peseta-iv>

- a jelenlegi gazdasági modellünk gyökeres átalakításán alapul, hogy ezzel válságálló, a klímavédelemmel és a társadalmi igazságossággal összeegyeztethető legyen;
- minőségi, stabil és egészséges munkahelyeket teremt, és előmozdítja az innovációt a jelen és jövő generációi számára;
- olyan közcélú szakpolitikákat és projekteket támogat közpénzekből, amelyek az éghajlatvédelmi intézkedéseket ötvözik a levegő, a víz és a talaj minőségének javításával, illetve összekötik a közszolgáltatásokkal, például az egészségüggyel és az oktatással;
- intézkedéseket dolgoz ki az energiahatékonyság és a megújuló energiák támogatására, továbbá elősegíti a fenntarthatóságnak megfelelő mobilitást és élelmiszer-termelést;
- nemzeti és európai értékeket, demokráciát és szolidaritást egyaránt képviselnek; növelik a társadalmi részvételt és az átláthatóságot a szakpolitikák és konkrét megoldások tervezésénél.

A régióban szakmai szervezetek és a civil társadalom munkája és támogatása révén már készen állnak átfogó, zöld helyreállítási stratégiák és megoldási javaslatok. Az Európai Unió és a tagállamok által most készített helyreállítási csomagok és pénzügyi ösztönző intézkedések egyedülálló lehetőséget kínálnak arra, hogy az érdemi éghajlatvédelem társadalmi és gazdasági hasznát helyezték előtérbe a kelet-közép-európai régióban is.

Budapest, 2020. október 5.

Az alábbi szervezeti aláírók nevében, tisztelettel:

 Éger Ákos, ügyvezető elnök

 Magyar Természetvédők Szövetsége

Másolatban kapja:

Palkovics László miniszter, Innovációs és Technológiai Minisztérium
 Varga Judit, igazságügyi miniszter, Igazságügyi Minisztérium

Magyar szervezeti aláírók:

Beretzk Péter Természetvédelmi Klub
 BME Zöld Kör
 CEEweb a Biológiai Sokféleségért

CSEMETE Természet- és Környezetvédelmi Egyesület
Éghajlatvédelmi Szövetség
Energiahatékony Wekerle Civil Társaság
Energiaklub Egyesület
Extinction Rebellion Magyarország
Életfa Környezetvédő Szövetség
GreenDependent Intézet
Greenpeace Magyarország Egyesület
Hidra Természetvédelmi és Ifjúsági Egyesület
Környezeti Management és Jog Egyesület (EMLA)
Környezeti Tervezési és Nevelési Hálózat
KÖVET Egyesület a Fenntartható Gazdaságért
Levegő Munkacsoport
Magosfa Környezeti Nevelési és Ökoturisztikai Alapítvány
Magyar Energiahatékonyági Intézet (MEHI)
Magyar Napelem Napkollektor Szövetség
Magyar Természetvédők Szövetsége (MTVSZ)
Nők a Balatonért Egyesület
Pécsi Zöld Kör
Reflex Környezetvédő Egyesület
Serpentes Alapítvány
Tanácsadók a Fenntartható Fejlődésért
Védegylet Egyesület
WWF Magyarország
Zöld Kapcsolat Egyesület
Zöld Akció Egyesület
Zöld Kör

továbbá bolgár, cseh, lengyel, román, szlovák és európai szervezetek.

A 182 kelet-közép-európai aláíró szervezet teljes listáját ld. 2. mellékletben.

*****

1. melléklet

Néhány zöld helyreállítási/átállási kezdeményezés:

A. Európa

- "Helyreállítás jobban" "Recovering Better" összefoglaló, E3G: <https://www.e3g.org/publications/briefing-summary-recovering-better-a-green-equitable-and-resilient-recovery/>
- "Új megállapodás a természetért és benne az emberért" "New Deal for Nature and People", WWF: <https://explore.panda.org/newdeal>
- Az Európai Tanács közös állásfoglalása: <https://www.consilium.europa.eu/media/43076/26-vc-euco-statement-en.pdf>
- A Zöld-10 (brüsszeli székhelyű európai civilszervezetek) levele: <https://green10.org/wp-content/uploads/2020/05/G10-letter-to-VDL-MFF-2021-27-and-EU-recovery-fund-May20.pdf>, <http://www.foeeurope.org/Green10-million-people-green-healthy-just-recovery>

B. Bulgária

- Nyílt levél a Zöld Helyreállítás Koalíciótól; a Greenpeace Bulgária, WWF Bulgária, [MOVE.BG](https://move.bg) és a Körforgásos Gazdaság Intézete kezdeményezésében: <https://move.bg/green-restart-article-eng>

C. Csehország

- A Cseh Klíma Koalíció állásfoglalása: <https://klimatickakoalice.cz/pro-media/aktuality/stanovisko-klimaticke-koalice-a-zeleneho-kruhu-k-vychodiskum-z-koronavirove-pandemie>

D. Magyarország

- Életigenlő gazdaságot! kezdeményezés: <https://mtvsz.hu/peticiok/eletigenlo-tarsadalmat-es-gazdasagot> <https://mtvsz.hu/hirek/2020/07/tizezren-az-eletigenlo-tarsadalomert-es-gazdasager>
- Hazai szakmai szervezetek állásfoglalása a zöld helyreállításról, 2020 május: <https://mtvsz.hu/hirek/2020/05/tegyunk-most-az-egeszsegesebb-jovoert-eljott-az-igazsagos-zold-atmenet-ideje>

E. Lengyelország

- "Time for Restart": <https://www.czasnarestart.pl/#time-for-restart>
- A Lengyel Klíma Koalíció állásfoglalása: <http://www.koalicjaklimatyczna.org/stanowisko-koalicji-klimatycznej-w-sprawie-odpowiedzi-na-nakladajace-sie-kryzysy-klimatyczny-zdrowotny-i-gospodarczy>

F. Románia

- "Tomorrow is decided today": <https://mainesedecideazi.ro>

G. Szlovákia

- Green Restart Initiative: <https://zelenyrestart.sk/>
- Online kampány és petíció "Clima needs you": <https://www.klimatapotrebuje.sk/>

2. Melléklet. A levelet aláíró kelet-és-közép-európai szervezetek teljes listája:

Bulgária:

- Environmental Association Za Zemiata / Friends of the Earth Bulgaria / Екологично сдружение "За Земята"
- Greenpeace CEE – Bulgaria / "Грийнпийс" България
- BlueLink Foundation / Фондация "БлуЛинк"
- CREAТА ASSOCIATION / Сдружение КРЕАКТА
- Bobov dol Municipality / Община Бобов дол
- Klub 8 Ltd/ Magazine 8 / Клуб 8 ООД/ издател на Списание 8
- Shtastlivetsa Sofia Civic Association / Софийско гражданско сдружение "Щастливеца"
- Regional Economic Development Agency of Stara Zagora / Агенция за регионално икономическо развитие - Стара Загора
- Gorichka / Горичка
- Bulgarian Photovoltaic Association / Българска фотоволтаична асоциация
- Ecological Manifesto – ManEco / Екологичен манифест - МанЕко
- Bulgarian Environmental Partnership Foundation / Фондация "ЕкоОбщност"

Csehország:

- Nádech z.s.
- Chebsko for Climate / Chebsko za klima, z.s.
- Doctors for future, Czech republic / Doctors for future, Česká republika
- Parents for future, Czech republic
- ZO ČSOP JARO Jaroměř
- Centre for Transport and Energy / Centrum pro dopravu a energetiku, z.s.
- Czech for Climate / Česko za klima, z.s.
- PILGRIM - University of Nature / PILGRIM - Potulná univerzita přírody
- Network of ecological counseling STEP / Síť ekologických poraden STEP
- Eurosolar.cz, the national section of the European Association / Eurosolar.cz, národní sekce evropské asociace
- Extinction Rebellion Czech Republic / Extinction Rebellion Czech Republic - Rebelie proti vyhynutí, z.s.
- NESEHNUTÍ – Independent Social Ecological Movement
- Na mysli, z.ú.
- Climate Coalition Olomouc / Klimatická koalice Olomouc
- Faculty of Environment, Jan Evangelista Purkyně University / Fakulta životního prostředí, Univerzita Jana Evangelisty Purkyně
- Calla - Association for Preservation of the Environment / Calla - Sdružení pro záchranu prostředí
- Parents for Climate Liberec / Rodiče za klima Liberec, z. s.
- Slušná firma, z.s.
- Juniperia, z.s.
- JRK Czech republic / JRK Česká republika s.r.o.
- CZ Biom z.s.
- Limity jsme my
- EkoWATT CZ s. r. o.

- EkoWATT z. s. / EkoWATT z. s., Středisko pro obnovitelné zdroje a úspory energie
- Czech Environmental Partnership Foundation / Nadace Partnerství
- Institute for Circular Economy / Institut Cirkulární Ekonomiky
- Fair Venture s.r.o.
- Institute of Anxiety / Institut úzkosti
- ARE | are-events.org z. s.
- Czechia Against Poverty and Inequality / Česko proti chudobě a nerovnostem
- Hnutí DUHA - Friends of the Earth Czech Republic / Hnutí DUHA - Přátelé země
- Chemické divadlo, z.s.
- Ecological Institute Veronica / Ekologický institut Veronica (ZO ČSOP Veronica)
- Tři Očásci sou družstvo. Sociální družstvo!
- Greenpeace Czech Republic / Greenpeace Česká republika
- ArtMap
- MAK! / MAK! (mobilní architektonická kancelář)
- UM UM Community Festival of Contemporary Theatre and Arts / UM UM o.z.
- Arnika
- Líšeň Sobě z. s.
- Centre for Experimental Theatre / Centrum experimentálního divadla, p. o. (Divadlo Husa na provázku, HaDivadlo, Terén)
- SCHOOL OF IMPROVISATION / ŠKOLA IMPROVIZACE - IMPROVIZUJ S.R.O.
- Universities for climate / Univerzity za klima
- Flash Art
- NaZemi
- Lipka - školské zařízení pro environmentální vzdělávání Brno / Lipka
- Malvazinky Patriots / Přátelé Malvazinek, z.s.
- The Bearable Living in the Center of Prague association / Snesitelné bydlení v centru Prahy, z.s.
- C2c - circle of curators and critics / C2c - kruh kurátorů a kritiků, z.s.
- Fridays For Future Czech Republic / Fridays For Future Česká republika
- Society and Economy Trust / Trast pro ekonomiku a společnost
- Etc. galerie / Etc. gallery
- Ateliér Intermédií FaVU VUT / Intermedia Studio FaVU VUT
- Punctum, z.s.
- Geisslers Hofcomoedianten, z. s.
- ZO ČSOP Morava
- ZO ČSOP Arion
- Faculty of Arts and Architecture, Technical University of Liberec / Fakulta umění a architektury, Technická univerzita v Liberci
- Art for climate / Umění pro klima
- Entrance Gallery / Galerie Entrance
- Studio New Media2, AVU / Ateliér Nová Média 2, AVU
- Artyčok.TV
- 35M2 gallery /Galerie 352M
- Flora Theatre Festival, z.s.

- Platform for Social Housing / Platforma pro sociální bydlení
- Czech Union for Nature Conservation - Environmental Service Organization / ČSOP Ekologická servisní organizace
- Palm Oil Watch International / Koalice proti palmovému oleji
- Jindřich Chalupecký Society / Společnost Jindřicha Chalupeckého
- Centre for Contemporary Art FUTURA / Centrum současného umění FUTURA
- Czech Climate Coalition / Klimatická koalice

Európa:

- Climate Reality Europe

Magyarország:

- NSC-FoE Hungary / Magyar Természetvédők Szövetsége (MTVSZ)
- Green Connection Association / Zöld Kapcsolat Egyesület
- Energiaklub Climate Policy Institut / Energiaklub Egyesület
- Hungarian Energy Efficiency Institute (MEHI) / Magyar Energiahatékonysági Intézet (MEHI)
- Clean Air Action Group / Levegő Munkacsoport
- Hungarian PV and Solar Collector Association / Magyar Napelem Napkollektor Szövetség
- WWF Hungary / WWF Magyarország
- Hungarian Climate Alliance / Éghajlatvédelmi Szövetség
- Environmental Planning and Education Network / Környezeti Tervezési és Nevelési Hálózat
- Energy Efficient Wekerle Civic Society / Energiahatékony Wekerle Civil Társaság
- Protect the Future Association / Védegylet Egyesület
- KÖVET Association for Sustainable Economies / KÖVET Egyesület a Fenntartható Gazdaságért
- GreenDependent Institute / GreenDependent Intézet
- Women for Balaton Association / Nők a Balatonért Egyesület
- Peter Beretzk Nature Protection Club / Beretzk Péter Természetvédelmi Klub
- Green Circle of Pecs / Pécsi Zöld Kör
- Green Action Association / Zöld Akció Egyesület
- Green Circle / Zöld Kör
- TU Budapest Green Circle / BME Zöld Kör
- Environmental Management and Law Association / Környezeti Management és Jog Egyesület
- Extinction Rebellion Hungary / Extinction Rebellion Magyarország
- Reflex Environmental Association / Reflex Környezetvédő Egyesület
- Consultants for Sustainable Development / Tanácsadók a Fenntartható Fejlődésért
- Tree of Life Environmental Protection Association / Életfa Környezetvédő Szövetség

- Magosfa Foundation for Environmental Education and Ecotourism / Magosfa Környezeti Nevelési és Ökoturisztikai Alapítvány
- CSEMETE Association Of Nature And Environmental Protection / CSEMETE Természet- és Környezetvédelmi Egyesület
- Greenpeace Hungary / Greenpeace Magyarország Egyesület
- Serpentes Foundation / Serpentes Alapítvány
- Hydra Nature Protection and Youth Association / Hidra Természetvédelmi és Ifjúsági Egyesület
- CEEweb for Biodiversity / CEEweb a Biológiai Sokféleségért

Lengyelország:

- Institute for Sustainable Development Foundation / Instytut na rzecz Ekorozwoju
- WWF Poland / Fundacja WWF Polska
- The Ecological Association EKO-UNIA / Stowarzyszenie Ekologiczne EKO-UNIA
- Cycling Lublin' Association / Stowarzyszenie "Rowerowy Lublin"
- Towarzystwo na Rzecz Ochrony Przyrody / Institute for Urban Actions
- Fundacja Instytut Działań Miejskich / The Centre for Environmental Activities "Zrodla" / Ośrodek Działań Ekologicznych "Źródła"
- Earth and Us Centre of Ecological Education / Ziemia i My Centrum Edukacji Ekologicznej
- Polish Green Network / Polska Zielona Sieć
- Stowarzyszenie Pracownia na rzecz Wszystkich Istot
- Urban Movements Congress / Kongres Ruchów Miejskich
- Foundation of the Centre for Research and Protection of the Human Environment "HABITAT" / Fundacja Centrum Badań i Ochrony Środowiska Człowieka "HABITAT" Poland
- Polish Green Building Council / Polskie Stowarzyszenie Budownictwa Ekologicznego
- Fundacja "Rozwój TAK - Odkrywki NIE"
- Polish Ecological Club Mazovian Branch / Polski Klub Ekologiczny Okręg Mazowiecki
- Norden Centrum Scientific Foundation / Fundacja Naukowa Norden Centrum
- alter eko foundation / Fundacja alter eko
- Society for Nature and Man / Towarzystwo dla Natury i Człowieka
- Compassion in World Farming Poland / Fundacja Compassion in World Farming Polska
- Global Action Plan Poland / Fundacja GAP Polska
- Society for the Earth / Towarzystwo na rzecz Ziemi
- Institute of Public Affairs / Instytut Spraw Publicznych
- Greenpeace CEE Poland / Fundacja Greenpeace Polska
- Young for Climate Poland / Stowarzyszenie Młodzi dla Klimatu
- Common Thing Foundation / Fundacja Rzecz Społeczna

România:

- 2Celsius / Asociația 2Celsius
- Greenpeace CEE Romania
- Kogayon Association / Asociația Kogayon
- WWF Romania
- Bankwatch Romania / Asociația Bankwatch România
- National Alliance of Student Organizations in Romania / Alianța Națională a Organizațiilor Studențești din România
- Romanian Youth Council / Consiliul Tineretului din România

Szlovákia:

- Youth for Climate / Mladí za klímu
- Students without a name / Študenti bez mena
- Slovak Climate Initiative / Slovenská klimatická iniciatíva
- Friends of the Earth Slovakia – CEPA / Priatelia Zeme - CEPA
- Buildings for Future / Budovy pre budúcnosť
- Slovak Association of Photovoltaic Industry / Slovenská asociácia fotonábojového priemyslu a OZE (SAPI)
- Greenpeace CEE Slovakia / Greenpeace Slovensko
